

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Vera sententia stabilitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

habere peculiarem concursum in ratione objecti cum intellectu creato, coëfficiendo cum illo clarum Dei visionem; negat tamen illam uniri per modum speciei intelligibilis intellectui beato, quia existimat ad rationem prædictæ speciei, indispensabiliter desiderari inhærentiam, vel informationem, quæ divinæ essentia repugnat. Sententia tamen affirmativa, quæ docet divinam essentiam uniri intellectibus beatorum per modum speciei impressæ, & expressæ, & in visione beatifica, vices utriusque supplere, communis est in Schola D. Thomæ, eamque ex professo docet Sanctus Doctor locis statim à nobis referendis.

§. I.

Vera sententia stabilitur.

60. **D**ico primò: Essentiam divinam uniri per seipsam immediatè intellectibus beatorum, in ratione speciei impressæ.

Probatur primò conclusio ex D. Thoma 3. cont. Gent. cap. 51. dicente: *Manifestum est quòd essentia divina potest comparari ad intellectum creatum, ut species intelligibilis quæ intelligit.* Et hic art. 5. sic habet: *Cum aliquis intellectus creatus videt Deum per essentiam, ipsa essentia divina sit forma intelligibilis intellectus.* Et 3. p. quæst. 9. art. 3. ad 3. *Essentia divina* (inquit) *unitur menti beatæ, sicut intelligibile intelligenti:* quò nihil clarius & expressius in favorem nostræ sententiæ dici potest.

61. Probatur secundò conclusio, specialiter contra Vazquem: Ad visionem beatam requiritur species aliqua, quæ concurrat speciali modo ad ipsam: Sed non datur in illa species creata: Ergo essentia divina gerit vices speciei. Minor admititur à Vazque, & constat ex supra dictis contra Agidium à Præsentatione. Major autem quæ negat, probatur ex communi axiomate Philosophorum, & Theologorum, docentium cum Augustino, quòd ex objecto & potentia paritur notitia, quasi factus utriusque; ac proinde quòd objectum ad illam specialiter debet concurrere, quandoquidem ipsi potissimum assimilatur cognitio, & illud habet quasi rationem viri in illa generatione spiritali. Et mirum est, quòd Vazquez admitat species esse necessarias ad cognitionem sensuum, & intellectus nostri, & neget illas requiri in cognitione Angelorum, vel beatorum: nam necessitas specierum, non oritur præcisè ex imperfectione sensuum, vel intellectus nostri; sed ex communi ratione potentiæ cognoscitivæ, quæ ad se trahit objectum, & assimilatur illi: unde etiam formalitas speciei salvatur in intellectu divino, ut ostendimus Tractatu præcedenti, & magis constabit ex infra dicendis contra Suarem.

Disp. 2.
art. 4.

62. Confirmatur primò: Intellectus debet esse principium sufficiens productivum, & specificativum suæ operationis: Sed non potest esse tale, nisi habeat in se objectum quod cum illo concurrat: Ergo objectum debet concurrere ad intellectionem. Probatur Minor: Intellectio, saltem ratione sui termini, & verbi, habet assimilari objecto: Sed non potest illi assimilari, nisi in se aliquo modo illud contineat: Ergo &c.

63. Confirmatur secundò: Objectum speciali modo concurrat ad actum voluntatis; nam voluntas secundum se est indeterminata, & debet ab ipso objecto determinari; vel per modum

Tom. I.

A causæ efficientis, ut vult Caietanus; vel formalis extrinsecæ, aut finalis, ut alij Thomistæ docent: Ergo multò magis ad intellectionem concurrat objectum, cum sine ipso intellectus sit indeterminatus, & veluti tabula rasa; & præterea intellectio, in hoc à volitione distinguatur, quòd habeat majorem similitudinem cum objecto, & trahat illud intra intellectum.

64. Probatur tertio conclusio, destruendo fundamentum Suaris, ac demonstrando non esse de ratione speciei intelligibilis, quòd inhæreat intellectui, vel illum informet. Nam essentia divina, respectu intellectus divini, est vera species intelligibilis, & tamen illi non inhæret, nec illum informat. Item substantia Angeli, est species impressa, quæ seipsum intelligit, ut tenet communior Theologorum sententia; & tamen non inhæret, sed per se subsistit: Ergo inhærentia, vel informatio, non est de ratione speciei.

B Confirmatur primò: Ratio & formalitas speciei, est perfectio simpliciter simplex: Ergo in sua ratione formali non includit imperfectionem inhærentiæ, vel informationis. Consequentia patet, perfectio enim simpliciter simplex, in sua ratione formali nullam dicit imperfectionem. Antecedens verò probatur; tum quia species intelligibilis pertinet ad gradum intellectivum, qui est perfectio simpliciter simplex; tum etiam, quia ratio speciei reperitur formaliter in intellectu divino, ut Tractatu præcedenti ostendimus, & est certum de fide, saltem quantum ad speciem expressam: fides enim docet, secundam sanctissimæ Trinitatis personam, procedere ut verbum, seu ut speciem, ab intellectu Patris expressam.

64.

65.

Disp. 2.
art. 4.

C Confirmatur secundò ratione quam insinuat D. Thomas hic art. 2. ad 3. Ideo forma naturalis, aut intelligibilis creata, petit naturaliter inhærentiam, & informationem, quia est aliquid accidens dependens à subiecto; vel quia est forma potentialis, requirens modum aliquem informationis, tanquam complementum, ad exercitium sui; vel denique quia est quid creatum, quod non potest esse identificatum cum illo esse quod dat subiecto, sed necessario debet esse quid distinctum ab illo: At nihil horum habet locum in Deo, & in essentia divina ut gerente vices speciei, illa enim est quid substantiale, actualissimum, & continens totum esse quod potest communicari subiecto: Ergo non requirit informationem, aut inhærentiam. Unde egregiè obseruat Caietanus hic art. 2. quòd speciei impressæ, tria per accidens, & totidem per se competere possunt. Primum quod competit per accidens, est quòd fit secundum suum esse naturale, substantia vel accidens: in Angelo enim respectu cognitionis sui est substantia, in nobis est accidens. Secundum, quòd habeat esse naturale, vel intentionale: in Deo enim, & Angelo respectu cognitionis sui, habet primum, & in nobis secundum. Tertium per accidens est, quòd fit idem in esse naturali cum potentia, vel ab ea distincta: in Deo enim est idem, in nobis est distincta. Primum autem quod per se competit speciei, est ut sit formalis similitudo sui objecti, & idem cum illo in esse intentionali, & repræsentativo. Secundum, ut gaudeat tantà immaterialitate, quantà ipsum objectum. Et tertium, ut sit idem cum intellectu secundum esse intelligibile.

66.

S ij

67. Denique probatur conclusio, demonstrando essentia divina convenire omnes condiciones ad rationem speciei intelligibilis requisitas. Tres enim condiciones requiruntur, ut substantia aliqua per seipsam possit esse species intelligibilis alieni intellectus. Prima est, ut per suam essentiam sit actu intelligibilis: ob cuius defectum substantia materiales (teste D. Thomâ 2. contra Gent. cap. 98. circa finem) non possunt esse species intelligibiles, sed oportet quod per intentiones abstractas intelligantur. Secunda est, ut sit intellectui intimè unita: ob cuius defectum, substantia unius Angeli non potest esse species intelligibilis intellectus alterius, ut ibidem docet idem S. Doctor. Tertia est, ut sit suum esse, ob cuius defectum, nulla substantia creata, quantumcumque esset intimè conjuncta alieno intellectui secundum suam entitatem, posset esse species intelligibilis illius, teste eodem D. Thomâ 3. contra Gent. cap. 51. Et ratio etiam id suadet: nulla enim substantia potest esse principium intelligendi alieno intellectui, nisi sit ipsa veritas, & intelligibilitas per essentiam, ac proinde nisi sit in supremo gradu intellectualitatis, & actualitatis; quod non potest habere, nisi sit suum esse per essentiam. Illæ autem tres condiciones, perfectissimè Deo conveniunt: Nam ut ait S. Thomas quodlibeto 7. quæst. 1. art. 1. *Essentia divina, cum sit à materia separata, est per se actu intelligibilis.* Intellectui etiam præsens est, quia ut dicit Augustinus: *Deus unicuique rei est vicinior, quam ipsa res sibi.* Et præterea est suum esse, ut demonstrat S. Thomas supra quæst. 3. art. 4. Ergo essentia divina habet omnia requisita, ut sit species intelligibilis intellectus creati.
68. Dico secundò: Divinam essentiam unitam intellectibus beatorum, aliquo modo habere rationem speciei expressæ, seu verbi: non tamen propriè, sed solùm communiter & impropriè.
- Prima pars hujus conclusionis patet, quia de ratione speciei expressæ, seu verbi, est esse intellectum in actu, & expressè, ac in actu secundo representare objectum: Sed divina essentia se ipsam expressè, & in actu secundo representat, ac unitur intellectui beato, ut intellectum in actu, per seipsam faciens intellectum in actu, inquit Sanctus Thomas hic art. 2. ad 3. Ergo essentia divina aliquo modo habet rationem verbi, seu speciei expressæ, in visione beata.
69. Secunda etiam pars ejusdem conclusionis colligitur ex eodem S. Doctore quæst. 4. de verit. art. 2. ubi ait, *Verbum intellectus in nobis duo habet de sua ratione: scilicet quòd est intellectum, & quòd est ab alio expressum.* Ergo cum divina essentia, ab intellectu beato non sit expressa, nec terminus per illum productus; non habet propriè rationem verbi in ordine ad intellectum beatum.
70. Confirmatur: Quamvis in cognitione essentiali, quâ Deus se intelligit, essentia divina seipsam manifestet intellectui increato; quia tamen non procedit ab illo, non habet propriè rationem verbi, & speciei expressæ respectu illius; ut docet idem Doctor Angelicus loco citato in resp. ad 1. & nos Tractatu præcedenti fusè declaravimus. Ergo similiter, quamvis illa seipsam in actu secundo manifestet intellectui beatorum, & terminet intrinsecè eorum in-

Disp. 2.
art. 2.

tellectionem; quia tamen ab illo non procedit, sicut Filius à Patre in generatione aterna; non habet propriè rationem verbi, seu speciei expressæ, sicut secunda Sanctissima Trinitatis Persona.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: D. Thomas quodlib. 7. quæst. 1. art. 1. sic habet: *Lumen gloriae facit hoc respectu divine essentiae in intellectu, quod facit respectu aliorum intelligibilium, quæ non sunt lux tantum, species rei intellectæ simul et lumen: sicut si lux sensibilis per se existeret, ad eius visionem sufficeret lumen oculum perficiens.* Et in resp. ad 2. ait quòd *intellectus creatus sit actu ad videndam divinam essentiam, per lumen gloriae, & hoc sufficit.* Ergo ex D. Thoma ad visionem beatificam sufficit concursus luminis gloriae, nec requiritur unio divina essentia, per modum speciei intelligibilis, cum intellectu beati.

Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam. Nam D. Thomas ibi solùm intendit attribuire soli lumini gloriae, officium actuandi intellectum per modum formæ, & principij ipsi inhaerentis: cum enim in aliis cognitionibus, necesse sit quòd duplex principium inhaereat potentia cognoscitiva; species scilicet, & lumen: in visione tamen beata, est unicum tantum principium inhaerens, scilicet lumen gloriae. Unde quando ibi videtur excludere concursum speciei, non intendit negare concursum divinæ essentia in ratione speciei, sed tantum concursum speciei creatæ, & inhaerentis intellectui beatorum, ut constat exemplo lucis sensibilis quod adducit. Sicut enim si lux corporea esset per se subsistens, videretur quidem absque concursu speciei distinctæ, & oculo inhaerentis, quia seipsa visibilis est, gereret tamen vices speciei in visione sui. Ita etiam, quia divina essentia est ipsa lux increata, & per se subsistens in ordine intelligibili, non potest fieri intelligibilis per aliquod à se distinctum, nec per aliquam speciem creatam intellectui beatorum inhaerentem, sed ipsamet debet concurrere per modum speciei ad sui cognitionem.

Objicies secundò: Essentia divina non potest gerere vices causæ formalis, ut communiter docent Theologi, ex quo inferunt illam non posse supplere vices luminis gloriae, ut infra dicemus: *Disp. 3. art. 2. §. 1.* Sed species intelligibilis habet rationem causæ formalis respectu intellectionis, cum proprium ejus munus sit determinare intellectum, & tribuere speciem intellectioni, quæ duo ad genus causæ formalis spectant: Ergo essentia divina non potest uniri intellectibus beatorum, per modum speciei intelligibilis.

Confirmatur primò: De ratione speciei intelligibilis est, quòd constituat intellectum in actu primo ad intelligendum, quia intellectus secundum se est pura potentia in genere intelligibili, & veluti tabula rasa: unde ut fiat potens ad intelligendum, debet constitui in actu primo per speciem intelligibilem: Sed hoc nequit præstari sine inhaerentia, & informatione: Ergo de ratione speciei intelligibilis, est quòd inhaereat intellectui, vel ipsum informet.

Confirmatur secundò: Essentia Divina, cum sit actus purus, nequit se habere per modum potentia, respectu visionis beatificæ: Ergo neque